

KÚRIA

Bfv.III.606/2013/10.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év november hó 5. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s é t:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt V. N. F. ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szolnoki Városi Bíróság 7.B.1249/2009/48. számú ítéletét, illetőleg a Szolnoki Törvényszék 1.Bf.1097/2011/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 29.132 (huszonkilencezer-egyszázharminckettő) forint bűnügyi költséget az állam fizeti.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szolnoki Városi Bíróság a 2011. június 23. napján kelt 7.B.1249/2009/48. számú ítéletével V. N. F. terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntetésében [Btk. 318. § (1) bekezdés I. fordulat és - a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel - a (6) bekezdés b) pontja] és folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntetésében [Btk. 317. § (1) bekezdés I. fordulat és - a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel - a (6) bekezdés b) pontja]. Ezért őt halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre ítélte, vele szemben 21.251.493 forintra vagyonelkobzást rendelt el. Rendelkezett a polgári jogi

igényről és a bűnügyi költségről.

A kétirányú fellebbezés folytán eljáró Szolnoki Törvényszék a 2012. november 28. napján kelt 1.Bf.1097/2011/11. számú ítéletével V. N. F. terhelt börtönbüntetését 3 évre súlyosbította, valamint rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról. Pontosította a terhelt születési helyét és a bűnügyi költség összegét. Rendelkezett továbbá a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen V. N. F. terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt - tartalma alapján - a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással a terhére rótt bűncselekmények törvénysértő minősítése és ezáltal törvénysértő büntetés kiszabása miatt, a másodfokú határozat megváltoztatása érdekében.

Beadványában előadta, miszerint az eljáró bíróságok törvénysértően minősítették az ítéleti tényállás I. pontjában írt cselekményt sikkasztás büntettének.

Álláspontja szerint bár a sértett és a terhelt között létrejött adásvételi szerződés kétségtelenül fenntartja az ellenérték kifizetéséig a sértett tulajdonjogát a leszállított áru vonatkozásában, azonban a felek e szerződésben a Bécsi Bíróság fennhatóságát és az osztrák jog alkalmazását kötötték ki, így annak megítélése, hogy a felek között a tulajdonjog-fenntartás kérdésének vizsgálata kizárólag az osztrák jog rendelkezéseinek figyelembevételével történhet meg. Az osztrák jog pedig lehetővé teszi azt, hogy az áru a tulajdonjog fenntartása esetén is továbbértékesíthető legyen. Egyébként is a sértett tisztában volt azzal, hogy a továbbértékesítési vételárból kívánja az ellenértéket megfizetni.

E tényállási pont tekintetében sérelmezte továbbá a fuvarozó cégek meg nem keresését a megbízó személye tisztázása körében, valamint vitatta az irányadó tényállásban a terhelt terhére rótt fapellet mennyiségét.

Az ítéleti tényállás II. tényállási pontjában írtakkal kapcsolatban előadta, miszerint az eljáró bíróságok törvénysértően minősítették e cselekményt csalás büntettének, mivel az irányadó tényállás nem tartalmazza azt a körülményt, hogy a terhelt milyen módon ejtette tévedésbe a B. Bt. sértett üzletvezetőjét. Sérelmezte azt is, hogy a tényállás azon tartalmi eleme, amely szerint a terheltnek már a megrendeléskor sem volt szándékában a fizetés, illetve a kifizetést a terhelt anyagi helyzete sem tette lehetővé, minden alapot nélkülöz; erre vonatkozóan nem állt semmiféle bizonyíték, adat, nyilatkozat a bíróság rendelkezésére.

A Legfőbb Ügyészség BF.1128/2013/1. számú átiratában - és képviselője a nyilvános ülésen - a megállapított tényállást irányadónak tekintve, a tényállást támadó részben kizártnak tartotta az indítványt, egyebekben mind a bűnösség megállapítása és a jogi minősítés, mind a büntetés kiszabása tekintetében a támadott ítéletek hatályban tartását indítványozta.

A nyilvános ülésen a terhelt védője fenntartotta az írásbeli indítványban írtakat. Kihangsúlyozta, hogy az irányadó tényállás nem alkalmas a bűnösség levonására, helytelen a cselekmények jogi minősítése.

Indítványát a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára alapítva kiegészítette azzal, hogy a másodfokú bíróság indokolási kötelezettségét nem teljesítette, a felvetett problémák, ellentmondások kiküszöbölésére nem került sor, ezen hiba a rendelkezésre álló iratok alapján sem orvosolható, ekként másodlagosan indítványozta a támadott határozatok hatályon kívül helyezését.

A Kúria a felülvizsgálatot a Be. 423. § (1) bekezdésében irányadó tényállás alapján és a Be. 423. § (2), (4) és (5) bekezdéseiben foglaltak szerinti terjedelemben folytatta le.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja.

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban rögzített tényállás az irányadó; a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 419. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Be. 388. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban nincsen helye bizonyításnak.

A fentiekből az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mérlegelése nem vizsgálható, a jogerős határozatokban megállapított tényállást irányadónak kell tekinteni. Így nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, ezen keresztül ennek a tényállásnak a támadására, amely a bűnösség megállapításának alapjául szolgált, valamint a - minősítéssel kapcsolatos vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés nemének és mértékének vitatására sem.

A terhelt védője fentebb részletezett indítványában az I. tényállási pont tekintetében az eltulajdonított fapellet értékének vitatása, a szállító cégek megkeresésének indítványozása, míg a II. tényállási pont tekintetében a tévedésbe ejtés, megtévesztés alapjául szolgáló bizonyítékok hiányára hivatkozása útján az

irányadó tényállást támadta, így a felülvizsgálati indítvány e körben a törvényben kizárt. Ezeket az indokokat tehát a Kúria a felülbírálati során figyelmen kívül hagyta.

Ezen túlmenően a Kúria a Be. 423. §-ának (5) bekezdése szerint hivatalból vizsgálta, hogy az ügyben felülvizsgálati okként felsorolt abszolút eljárási szabálysértés [Be. 416. § (1) bekezdés c) pont, tételesen a Be. 373. § (1) bekezdés I/b) és I/c) pontja, valamint II-IV. pontja] megvalósult-e, ilyet azonban nem észlelt.

Nem alapos a védelemnek az indokolási kötelezettség megszegésére irányuló álláspontja sem.

Nem az indokolási kötelezettség teljesítésének kérdése, hogy milyen tényállás alapján milyen jogi döntést hozott a bíróság.

Az indokolási kötelezettség feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - tehát felülvizsgálati oknak tekintendő - megsértése akkor állapítható meg, ha emiatt a támadott ügydöntő határozat a büntetőjogi főkérdések (bűnösség, minősítés, büntetés-kiszabás, intézkedés-alkalmazás) tekintetében felülbírálatra alkalmatlan. Ez rendszerint akkor fordul elő, ha a bíróság határozatából a bizonyítékokat értékelő tevékenysége nem nyomon követhető, tehát nem állapítható meg, hogy a bíróság a tényállást mely bizonyítékokra alapozta. A bizonyítékokat értékelő tevékenység érdemi helyessége kívül esik az indokolási kötelezettség teljesítésének kérdésén, az e körben észlelhető esetleges hibák az ítélet megalapozottságát érintik.

A támadott határozatok az indokolással szemben támasztott követelménynek megfelelnek, ekként hatályon kívül helyezésre okot adó körülményt a Kúria e körben sem észlelt; a tényállás esetleges megalapozottságának kiküszöbölésére pedig a perújítás jogintézménye szolgál.

Érdemben pedig a terhelt védőjének felülvizsgálati indítványát az alábbiak szerint alaptalannak találta.

A jogerős határozatokban foglalt, a fentiek szerint irányadó tényállás lényege a következő:

V. N. F. terhelt, mint a P. Kft. ügyvezetője 2007. január 24. napján, majd 2007. február 7. napján adásvételi szerződést kötött a romániai S.C. H. S.R.L. nevű céggel arra vonatkozóan, hogy 900 tonna fapelletet 160 EUR/tonna vételáron, illetve 350 tonna fapelletet 120 EUR/tonna vételáron vásárol a romániai cégtől azzal, hogy az eladó tulajdonjogának fenntartását kötötték ki a vételár hiánytalan kifizetésének megtörténteig.

A szerződésben meghatározott fapelletből a romániai cég összesen 697,8 tonna fapelletet szállított le a terhelt cégére, 2007. január 24. napját követően 2007 április vége - május elejei időszakig.

A terhelt a beszállítást követően megkezdte az áruk továbbértékesítését annak ellenére, hogy ezen áruk vételárát a tulajdonjog fenntartása kikötése ellenére még nem fizette meg az eladó cég részére.

A terhelt 2007. március 10. napján, 2007. március 19. és 20. napján, 2007. március 20. és 21. napján szállítottatott a fenti áruból Ausztriába, míg 2007. február 7., 13. és március 5-6-7. napjain a B. Bt., mint szállítmányozó bevonásával Olaszországba.

Miután a terhelt a romániai cégnek az áru ellenértékét nem fizette meg, őt 2007. március 8. napján a sértett felszólította, hogy amennyiben nem kezdi meg a fapellet árának kifizetését, a szerződésben kikötött tulajdonjog fenntartásáról szóló szakaszt érvényesíti és az árut viasszaszállíttatja. A terhelt 2007. március 12. napjától a folyamatos ígéretései ellenére fizetési kötelezettségének nem tett eleget, annak ellenére sem, hogy a 2007. május 30. napján kötött fizetési megállapodás szerint a terhelt vállalta, hogy három részletben kifizeti a beszállított fapellet ellenértékét. A terhelt azonban ennek a fizetési ígéretének sem tett eleget, a fapelletet részben a fentiek szerint, részben ismeretlen helyre értékesítette.

A leszállított 697,8 tonna pelletből a fentiek szerint mindösszesen 5 rakomány, azaz 110,98 tonnát szállítottatott el a sértett romániai cég, egyéb módon 24 tonna került lefoglalásra, összesen 973.555 forint értékben.

A terhelt cselekményét összesen 21.251.493 forint értékre (562,82 tonna pellet, 83.822,4 EUR értékben) követte el, amely az eljárás során nem térült meg (I. tényállás).

V. N. F. terhelt, mint a P. Kft. önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezetője 2007 március hó elején ismeretlen helyről indított, interneten küldött e-mail üzenetekben, valamint telefonbeszélgetések során jogtalan haszonszerzés végett tévedésbe ejtette a B. Bt. sértett üzletvezetőjét oly módon, hogy 2007. március 5-6-7. napjaira vonatkozóan M. és különböző olaszországi városok között teljesítendő, mindösszesen 5 db nemzetközi fuvarozási szolgáltatás elvégzésére adott megbízást a sértettnek azzal, hogy ezen szolgáltatások ellenértékét, a nemzetközi fuvardíjakat, 2.343.254 forintot az m-i székhelyű E. L. s.r.l. 5 napos fizetési határidővel, átutalás útján - a P. Kft. kezességvállalása mellett - kiegyenlíti a sértett cég javára. A

terhelt a P. Kft. önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezetői minőségén túlmenően az olaszországi E. L. s.r.l. cég képviselőjeként is feltüntette magát a sértett cég üzletvezetőjével folytatott levelezések és tárgyalások során.

A P. Kft. képviseletében eljáró V. N. F. terhelt által adott megbízás alapján a B. Bt. sértett a nemzetközi fuvarokat határidőben, maradéktalanul teljesítette, azonban a terhelt a nemzetközi fuvardíjak megfizetésére vonatkozó kötelezettséget sem határidőben, sem azon túl nem teljesítette, az már az általa közölt megbízás időpontjában sem állt szándékában és erre a terhelt anyagi helyzete, valamint a P. Kft. rossz pénzügyi helyzete miatt reális lehetősége sem volt. A terhelt által megadott milánói címen az E. L. s.r.l. cég nem működött és a terhelt ilyen nevű cégnek nem volt tagja.

V. N. F. terhelt cselekményével a B. Bt. sértettnek 2.343.254 forint kárt okozott, amelyből a terhelt általi megfizetéssel 2011. március 10-én 1.227.060 forint térült meg (II. tényállás).

A terhelt fenti cselekményeit rendszeres haszonszerzésre törekedve követte el.

A büntető anyagi jogszabályoknak megfelelően foglalt állást mind a Szolnoki Városi Bíróság, mind a Szolnoki Törvényszék, amikor a terhelt I. tényállási pont szerinti cselekményét jelentős értékre, üzletszerűen, folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntettének [Btk. 317. § (1) bekezdés I. fordulat és - a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel - a (6) bekezdés b) pontja] minősítette, e minősítése megfelel az anyagi jogszabályoknak.

Kétségtelen, hogy a terhelti és a sértetti cég között létrejött adásvételi szerződések teljesítése körében a szerződő felek kikötötték az osztrák jog iránymutatását (nyomozati iratok 75. oldala). Megjegyzi a Kúria, hogy a 2007. május 30. napján kelt, lényegét tekintve tartozást elismerő jegyzőkönyvben a szerződő felek a magyar jog irányadóságát, a terhelti cég székhelye szerinti bíróság kizárólagos illetékességét kötötték ki (nyomozati iratok 85-91. oldala).

Ugyanakkor a másodfokú bíróság helyesen mutatott rá, miszerint bár a felek a szerződéses kapcsolataikra szabadon köthetnek megállapodást, a szerződések megszegésével összefüggésben megvalósított bűncselekmény elbírálása kapcsán az alkalmazandó büntető törvény személyi és területi hatályát nem választhatják meg.

Ekként az elkövetéskor hatályos Btk. 3. § (1) bekezdése alapján az olasz állampolgárságú terhelt által Magyarországon elkövetett

cselekményeire a magyar büntető törvényt kell alkalmazni, tehát ennek az alkalmazásával kell eldönteni, hogy a cselekmény bűncselekmény-e.

Jelen ügyben az nem vitás, hogy a terhelt a tényállásban részletezett cselekményt Magyarországon valósította meg, a Romániából ideszállított fapelletet Magyarországon értékesítette. Azt sem vonta senki kétségbe, hogy a romániai sértett a tulajdonjogának vételár kiegyenlítéséig történő fenntartásával szállította le a fapelletet.

Ekként a terhelt által ügyvezetett gazdasági társaság a részére leszállított fapelletnek nem vált tulajdonosává, az csupán „rábízott dologként” került a birtokába. Ebből következően nem gyakorolhatta jogszerűen azokat a jogosultságokat sem - a birtoklás jogát meghaladóan -, amelyek kizárólag a tulajdonost illetik meg. Ilyen, kizárólag a tulajdonost megillető jogosultság a tulajdon tárgyával a véglegesség igényével történő rendelkezés, például a tulajdon átruházása. Ezen a tulajdonosi jogosultság hiányában történő végleges rendelkezés a büntetőjogban a rábízott dolog eltulajdonítása fogalmának felel meg.

Megjegyzi a Kúria, hogy az a hivatkozás sem helytálló, miszerint az osztrák jog megengedi az elidegenítést, ha az abból befolyt összeget a vételár kiegyenlítésére fordítják, ugyanis tény, hogy a terhelt az elidegenítésből befolyt pénzösszeg egy részét sem fordította a sértett követelésének kiegyenlítésére.

A büntető anyagi jogszabályoknak megfelelően foglaltak állást az eljáró bíróságok akkor is, amikor a terhelt II. tényállási pont szerinti cselekményét jelentős kárt okozó, üzletszerűen elkövetett csalás bűntettének [Btk. 318. § (1) bekezdés I. fordulat és - a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel - a (6) bekezdés b) pontja] minősítették.

Az ítélkezési gyakorlat töretlen abban, hogy csalást valósít meg, aki úgy veszi igénybe más szolgáltatását, hogy ennek ellenértékét - rendszerint pénzben kifejezett árát - már a szolgáltatás igénybevételekor (a szerződés megkötésekor) sem áll szándékában megtéríteni. Ez a szándék nyilvánvaló akkor, ha nincs is reális lehetősége az ellenszolgáltatás kiegyenlítésére már a szolgáltatás igénybevételekor sem, hiszen ezzel a körülménnyel nyilvánvalóan tisztában van. Az ilyen esetekben a jogtalan haszonszerzési célzat (a szolgáltatás ellenérték fizetés nélküli megszerzése) kétségtelen, s ezzel a célzattal történik a szolgáltató (a passzív alany) tévedésbe ejtése a fizetési szándékot és készséget illetően.

A jogtalan haszonszerzési célzattal való megtévesztése a B. Bt. sértettnek egészen nyilvánvaló abból, hogy a terhelt olyan

gazdasági társaságot jelölt meg fuvardíj-fizetésre kötelezett címzettként, amelynek ő a képviselője (E. L. s.r.l.) és a fuvardíj-fizetésért is az ő képviseletével működő P. Kft. vállalt kezességet.

Ugyanakkor a fuvarozási címként megadott helyen, a címzett székhelyén E. L. s.r.l. nem működött, egyetlen ilyen nevű cégnek a terhelt nem volt tagja (üzletrészesese).

Ezt meghaladóan a fuvardíjat a terhelt a jogerős ítéletig nem fizette ki. Ezen túl reális lehetősége sem volt a fuvarozási szerződés megkötésekor a díj megfizetésére, mert a fapellet raktározási költséget is a sikkasztás cselekményéből finanszírozta.

Ezen körülményekből egyértelműen és okszerűen következik a család bűncselekményében a bűnösség megállapítása és a jogi minősítés.

Mivel a bűnösség megállapítása és a jogi minősítés tekintetében anyagi jogszabálysértést a Kúria nem észlelt, a törvényes büntetési tételkeretek (jelen esetben 2-12 év) között kiszabott büntetés tartamának felülvizsgálatába nem bocsátkozhat.

A kifejtetteknek megfelelően a Kúria a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta, ezért a támadott határozatokat a Be. 426. § alapján hatályukban fenntartotta.

A tolmács díjaként felmerült bűnügyi költséget az állam viseli [Be. 9. § (1) bekezdés, Be. 74. § (1) bekezdés a) pontja, Be. 429. § (1) bekezdés].

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálat lehetőségét a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. § (3) bekezdésén alapszik azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdése alapján az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

A Kúria a határozatát a Be. 420. § (1) bekezdésének megfelelően nyilvános ülésen hozta meg.

Budapest, 2013. november 5.

Dr. Belegi József s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Judit s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

írnok
BÉ